

Fókuszban az ökonómia

Pro Silva Hungaria nagyrendezvény a Pilisi Parkerdő Zrt-nél

Vígh Andrea – Pilis Parkerdő Zrt.

A Pro Silva nagyrendezvény témája a különböző üzemmódok gazdaságosságának vizsgálata, valamint a Parkerdőnél tíz éve üzemi méretekben bevezetett folyamatos borítást biztosító erdőgazdálkodás eredményeinek bemutatása volt. A 2012. szeptember 20-21-i konferencián közel 100 fő, közöttük egyetemi oktatók, kutatók, hegyvidéki erdőgazdaságok dolgozói, erdészeti hatóság dolgozói, magán erdőgazdálkodók, a hivatásos természetvédelem valamint civil szervezetek képviselői vettek részt. A kétnapos rendezvényen tíz előadás és négy különböző helyszínen megrendezett terepi program foglalkozott a folyamatos erdőborítással.

Dr. Madas László 1954 óta szálalóvágással kezelt erdőanyai tömbje ma szálalóerdő

Gósi István, a Pilisi Parkerdő Zrt. vezérigazgató-helyettesének és Horváth Iván, a Pro Silva Hungaria elnökének megnyitó beszéde után Varga Béla képes beszámolóját láthattuk a Pro Silva franciaországi nagyrendezvényéről. A délelőtti folyamán Csépanyi Péter a folyamatos borítást biztosító erdőgazdálkodás 10 éves helyi eredményeit mutatta be. Jelenleg közel 4600 ha szálaló és 4200 ha átalakító üzemmódú erdőt kezel a Pilisi Parkerdő, ami a 7100 ha faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdővel együtt mindösszesen közel 16 000 ha folyamatos erdőborítást jelent.

Mészöly Károly összegezte azokat a tapasztalatokat, amelyekre a folyamatos erdőborítást biztosító – kiemelten a szálaló – üzemmódú erdők tervezése során tettek szert. A Pilisszentkereszti Erdészetenél a szálaló, a Visegrádi Erdészetenél az átalakító, a Budapesti Erdészetenél a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód került túlsúlyba a 2011-es erdőtervezés során. A szálalótömbök bevetésével változott az erdőrézlet-beosztás (erdőrézletek kerültek összevonásra), így az átlagos részletnagyság 14 ha lett. Ezzel párhuzamo-

san ki kellett alakítani a közelítési irányokat és a készletező helyeket.

Dr. Veperdi Gábor az élőfakészlet- és a növedék-meghatározás folyamatos erdőborítású területeken alkalmazott módszerét mutatta be. A Pilisi Parkerdő területén így történik a növedékmeghatározás. A szálalóerdőben a biológiai felsőmagasság függvényében modellek alapján határozható meg az optimális élőfakészlet. Tízévente, hektáronként 500m² területű mintakör segítségével történik a fakészlet felvételezés. A fatérfogat számítása egyváltozós fatérfogat függvényrel (szilv) történik. A függvényrel az erdészeti nagytáj, a faj és a vastagsági métercsoportokban megadott átmérőadatok segítségével számítható a hektáronkénti fatérfogat. Nincs szükség így a sok hibalehetőséget magában rejtő magasságmérésre.

A bevezető előadások után a Budapesti Erdészet hárs-hegyi szálalótömbjét tekintettük meg. Az elegyes kocsánytalan tölgyesben a tölgy megjelenése az újulatban és fiatal fák kis csoportjaiban is megfigyelhető. Beigazolódtott, hogy 540 mm éves átlagos csapadék esetén is van arra lehetőség, hogy a kocsánytalan tölgyet szálalóerdőben kezeljük. Ennek bizonyítéka az ígéretes tölgy újulat és a rudas méretű tölgy csoportok egyidejű jelenléte az idős tölgyek uralta erdőben. Az újulatfoltok

Lékben felújult kocsánytalan tölgy a hárs-hegyi szálalótömbben

ápolására minimális mértékben szükség lehet, a beavatkozások során elsődlegességet élvez a tölgyek megsegítése. A budapesti erdők az ország legnagyobb látogatottságú parkerdei, az antropogén zavarás hatására kevesebb a területen a vad, így nem szükséges az újulatsportok bekerítése.

A délután folyamán a visegrádi Erdei Művelődés Házában folytatódtak az előadások, itt a folyamatos erdőborítású erdőkezelés módszertana után az ökonómiai értékelés került előtérbe. Dr. Schiberna Endre elméleti naturális modellek segítségével hasonlította össze a vágásos és a szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás gazdaságosságát. Megállapította, hogy azonos hozamok, bevétel és költségviszonyok esetén a szálaló üzemmód annuitása (ugyanazon időszakra vetített járadéka) maga-

(erős pajorkár, aszálykár) vezették be bizonyos területeken az átalakító üzemmódot. A tarvágással vagy a hagyományos felújítógáással összehasonlítva ezekben az erdőrészekben gazdaságilag is kedvezőbb az „örökerdő elvek” alkalmazása, hiszen az újulatot a meglévő magtermő fák védelme és az elegység miatt kevésbé veszélyeztetik a biotikus és abiotikus károk. Világhy András bemutatta, hogy a Zalaegerszegi Erdészet területén az eddigi adatok alapján a hektáronkénti átlagos korszaki jövedelem magasabb az átalakító üzemmódú erdők esetében, mint a vágásos üzemmód esetén, de rámutatott arra, hogy csak hosszútávú vizsgálatok vezetnek helyes megállapításra.

Csépányi Péter a Pilisben a vágásos és szálaló üzemosztályokból (2. fatermési osztályú bükkösök) származó tényadatok elemzése és jövedelmezőségük összehasonlítása során arra a következtetésekre jutott, miszerint a szálaló üzemmódú erdők nemcsak erdőrészt, hanem erdőtömb szintjén (üzemi szinten) sem jelentenek rosszabb gazdasági alternatívát.

A délutáni blokkot Dr. Kovács Eszter, a gödöllői Szent István Egyetem Környezetgazdaságtani Tanszékén tanító közgazdász előadása színesítette az erdők által nyújtott ökoszisztéma szolgáltatásokról és ezek pénzbeli kifejezhetőségéről. Bemutatta, hogy az erdők lehetséges teljes értéke sokkal nagyobb annál, amit jelenleg pénzügyileg mérünk. A jövőben vélhetően ezek a pénzben most nem mérhető értékek, mint a természeti értékek, biodiverzitás, kikapcsolódás, tájképi jelentőség, kulturális szolgáltatások egyre fontosabbak lesznek. Dr. Kovács Eszter együttműködésre kérte az erdészeket az ebbéli a kutatások folytatásában. Az előadásokat kérdések és hozzászólások követték.

Péntek reggel Zambó Péter vezérigazgató köszöntő szavait követően a Pro Silva Hungaria ünnepélyesen megkoszorúzta Dr. Madas László emlékvét. Madas László szakmai munkássága jelentősen hozzájárult a természetközeli és a közjóléti erdőgazdálkodás kialakulásához, fejlődéséhez. A koszorúzás után, az általa 58 évvel ezelőtt megkez-

dett folyamatos erdőborítású erdőkezelés eredményét láthattuk, a helyenként már kialakult szálalóerdő szerkezetet. Dr. Madas László ígéretes fái bebizonyították, hogy a bükk megfelelő termőhelyi körülmények között 100 éves korán túl is töretlenül növekszik.

Ezután a Pro Silva bemutató területét és a legnagyobb összefüggő szálalóerdőtömböt, a Pilistetői Örökerdőt tekintettük meg. Csépányi Péter hangsúlyozta, hogy a szálalás műveléséhez – a magasan képzett erdészeken, profi fakitermelő vállalkozókon kívül – megfelelő szervezeti felépítés is kell. Ez erdőgazdálkodási rendszert jelent, ahol a felhasználói és az erdőművelési feladatok egyazon szakember kezében vannak. A folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodáshoz a szó legnemesebb értelmében vett erdészre van szükség. A gazdálkodói hozzáállásban fontos, hogy a területen élő generációk hosszútávú érdekeit mind gazdasági értelemben, mind a biodiverzitás megőrzésének terén vegyük figyelembe. A jelölés és a kijelölt fák döntése a legfontosabb szakmai „mozzanatok”, amelyek meghatározzák és híven tükrözik az erdőgazdálkodás lényegét (az erdő szerkezete, jövőbeni genetikai állománya, az értékkihozatal és még sok minden más itt dől el). Csépányi Péter a jelölésnél figyelembe vett szempontokra is kitért. Fontosnak tartja emellett, hogy a vadállomány száma ne haladja meg az erdő vadtürrő képességét. Végszóként az erdő ökológiai és gazdagági értékeinek megőrzésére hívta fel a figyelmet, hiszen az erdőre a következő generációknak is szükségük lesz.

Képek: **Szentpéteri Sándor,**
Csépányi Péter

Horváth Iván, a Pro Silva Hungaria elnökének megnyitója a Budapesti Erdészetnél

sabb az erdőrészt (kisbirtok) szintjén, de a különbség mértékét jelentősen befolyásolja a kamatláb. E modellek vizsgálatából azt a következtetést vonta le, hogy erdőtömb, vagy üzemi szinten – feltételezve a szabályos állapotot (szabályos koreloszlást) – a szálaló üzemmód nem előnyösebb. Elmondta, hogy a szálaló üzemmód ökonómiaját üzemi szinten elsősorban a jelenleg vitatott hozamok, bevételek és költségek fogják meghatározni.

Az elméleti elemzést követően Csór Attila (Pilis Parkerdő Zrt. Valkói Erdészet) és Világhy András (Zalaerdő Zrt. Zalaegerszegi Erdészet) műszaki vezetők és Csépányi Péter főmérnök a gyakorlati tapasztalataikat, számításait osztották meg. Csór Attila előadása a Valkói Erdészetnél néhány területen bevezetett „örökerdő” elvek eredményeiről szólt. A zárt erdők klímaviszonyainak határán lévő cseres állományokban a hagyományos erdőfelújítás módszereinek kudarcai miatt